Seinäjoella, maanantaisin

Yksityisnumeron hinta 1:—

Alas marxilaisuus!

LAKEUDEN SANA

Alas marxilaisuus!

Numero 14

Kansanliikkeen äänenkannattaja

3. IV. 1933

TOIMITUSVALIOKUNTA: VIHTORI KOSOLA, IIVARI KOIVISTO, REINO ALA-KULJU, MARTTI KANTELE, ILMARI TALVITIE, NIILO PIRILÄ

KANSANLIIKE

elää voimakasta nousukautta Pohjanmaallakin

Isänmaallinen kansanliike starttaa jatkuvasti eteenpäin. Sitä todistavat taas monet pyhänseudussa liikkeen toimesta pidetyt juhlatilaisuudet, joiden yhteydessä myös monia uusia paikallisosastoja on perustettu. Erikoisen leiman antaa yhäkin näille juhlille osanottajien harvinaisen runsas lukumäärä, joka on poikkeuksellisen ennätyksellistä verrattuna puolueiden suurmainostamiin kokoontumisiin. Se osoittaa, että kansanliike on voimatekijä, joka kaikesta parjauksesta huolimatta — tai juuri sen vuoksi — saa piiriinsä yhä lukuisammat isänmaalliset kansalaiset. Eilenkin oli osasto- ja juhlatoimintaa eri puolilla maata. Myöhäisen ajan takia poimimme tähän vain muutaman yleistiedon ilmestymispaikkamme lähimmästä ympäristöstä, Pohjanmaalta, vaikka tilaisuuksia olikin jälleen ympäri maakuntien.

JALASJÄRVELLÄ

oli IKL:n juhla eilen päivällä järjestetty Vilholaan. Väkeä saapui enemmän kuin saliin mahtui, aina 700 henkeen saakka. Past. U. Taipale avasi tilaisuuden tervehdyspuheella huomauttaen, että kansa on jälleen johdettava terveelle pohjalle. Puolue-elämä on sen karsinoittanut, joten yhdyssidettä tarvitaan, ja se on juuri IKL. Valheen painajainen on alkanut häipyä silmistä. Raikkaat tuulet puhaltavat yli maan. — Puhetta seurasi apt. Vanamon kauniit viulusoolot, joita säesti hra Harri.

Puhujan paikalle astui ev. Somersalo lausuen m.m. seuraavia ajatuksia:

Aikamme on seuraus maailmansodasta, mutta emme ole vielä aallonpohjassa, kulturellisella, siveellisellä ja taloudellisella alalla. Sota jatkuu nyt aseettomana: ristiriita lännen ja idän maailmankatsomuksen välillä. Menneet vuodet olivat kommunismin maaperänä, ja esim. Saksassa tuhottiin 15 vuodessa vuosisatojen rakentama työ. Nyt siellä on herätty, työmies ja porvari kulkevat käsi kädessä isänmaata pelastamassa. Sama on IKL:n päämäärä: Jumala ja isänmaa. Meiltä vaaditaan yksimielisyyttä, puolustustahtoa ja taisteluvalmiutta. Jumala ei koskaan ole oikeaa asiaa hyljännyt. Me imemme voimamme vapaussodan sankareilta, ja nämä urhot seuraavat työtämme ja rakentavat yhdessä meidän kanssamme uutta Suomea. Luottakaamme, kuten saksalaiset nyt, valoisaan tulevaisuuteen. Eikä Suomen kansa petä itseään, vaan edelleen se jaksaa taistella idästä tulevaa ajanmyrkkyä vastaan onnelliseen voittoon saakka.

Sk.-sekakuoron esitettyä laulua, piti puheen pankinj. I. Koivisto.

Hän huomautti m.m. kansanliikkeen suhtautumisesta vaaleihin. Tarkoituksena on saada eduskuntaan ryhmä, joka oikein käsittää kansan tarpeet ja hylkää omat pienet pyyteensä. Ajat ovat kasvattaneet lukuisia puolueita, vaikka vain kaksi riittäisi: isänmaallisuskonnollinen ja maanpetoksellinen. Puoluerajat tulevat vielä katoamaan, sillä kansanliike toimii porvarillisten yhdysmiehenä. Viime vaaleissa se kyllä ehkä pettyi, mutta nyt sen on saatava ainakin muutamia oikeita edustajia läpi, ja sitä tietä vähitellen käy kehitys oikeaan suuntaan. Puhuja kosketteli vielä m.m. parjauksia, joita liike on saanut osakseen, ja todisteli ne paikkaansapitämättömiksi. Selvitettyään vielä n.k. keskustan kieppuavaa tehtävää, hän lausui: Kansalaiset, ajatelkaa ensi vaaleissa ei puolueiden, vaan omilla aivoillanne!

Kun past. Taipale vielä oli kiittänyt juhlapuhujia, loppui tilaisuus Maammelauluun.

Sitä seurasi IKL:n Jalasjärven paikallisosaston perustava kokous, jossa puhetta johti mv. Sameli Ventelä ja sihteerinä oli opett. I. G. Seilo. Yhdistykselle hyväksyttiin säännöt. Sen puheenjohtajaksi valittiin past. U. E. Taipale, varalta kaupp. Ernst Rintala ja johtokuntaan lisäksi mv:t Sameli Seilo, Juho Tala, Sameli Kossila, varalta opett. Paavo Salo ja mv. Jaakko Ylinen, tilintarkastajiksi mv. S. S. Aittoniemi ja joht. Yrjö Vankka, varalta kaupp. Knuuttila ja välsk. Lumiaho.

Vähän myöhemmässä Kansallisseuran kokouksessa oli esillä m.m. vaalikysymys ja perustettiin paikallinen valitsijamiesyhdistys. Paikalliseksi edustajaehdokkaaksi asetettiin past. U. E. Taipale ja yhdistyksen asiamieheksi valittiin kaupp. Ernst Rintala.

EVIJÄRVELLÄ

oli v.k. 26 päiväksi kutsuttu isänmaallisen kansanliikkeen kannattajia kooile Säästöpankin talolle. Kutsua olikin noudattanut melko runsas joukko kansaa. Puhetta tilaisuudessa johti ins. Lumme ja pöytäkirjaa piti nimism. Puska. Yksimielisesti päätettiin paikkakunnalle perustaa IKL:n osasto. Sen johtokuntaan, jolle asiain eteenpäinvieminen lähemmin jätettiin, valittiin ins. Lumme puheenjohtajana, maanv. Jaakko Järvelä varapuh., kaupp. E. Pellinen, maanv. A. Välitalo ja lautamies K. Hautala. Toimeen liikkeen hyväksi päätettiin ryhtyä innokkaasti ensi tilassa kaikin tavoin, m.m. levittämällä liikkeen lehtiä paikkakunnalle.

IKL:N KESKI-POHJANMAAN PIIRITOIMIKUNTA

kokoontui lauantaina Kokkolassa. Tilaisuuden avasi piirin puheenjohtaja tri O. A. Hokkanen, palauttaen mieliin samalla äsken kuolleiden isänmaanmiesten talousneuvos T. Pohjanpalon ja konst. Y. Lapin muiston, jota kokous hiljaisella hetkellä kunnioitti. Puhetta johtamaan valittiin joht. J. Andersson ja sihteeriksi sähk. Hj. Hynninen. Piiritoimikuntaa täydennettiin valitsemalla uudeksi jäseneksi maanv. Fredrik Annala Kannuksesta. Muista käsitellyistä asioista mainittakoon vaalikysymys. Siitä

Jatkuu 4 sivulla.

Aiotaanko kansanliike lakkauttaa?

Hämmästyttävänä luemme sunnuntailehdistä uutisen, että hallitus on sepustanut lakiesityksen, jonka mukaan "sotilaallisluontoiset poliittiset järjestäytymiset kielletään. Määräysten rikkomisesta tulisi sakkoa tai vankeutta enintään 1 vuosi ja virkamies voitaisiin lisäksi tuomita virasta erotetuksi".

Jokainen käsittää, mistä on kysymys. **Isänmaallisesta kansanliikkeestä.** Marxilaiset tahtovat saada sen nujerretuksi voidakseen piehtaroida vallassa, ja jos hallitus tosiaan vakavissaan on esityksen laatinut, merkitsee se sitä, että hallitus heittäytyy vasemmistoainesten armoihin.

Mikä on sitten sotilaallisluontoinen järjestäytyminen? Sekö, että me, isänmaallisen kansanliikkeen miehet, hankimme mustan puvun? Ainakin hallitusmiehillä on musta puku, frakki. Ei suinkaan meidän partiopuseromme ole rikollinen? Vai onko rikollinen siihen aiottu merkkimme, karhuvaakuna käsivarressa? Silloinhan Lapuan vaakuna sinänsä olisi rikollinen? Vai mistä oikein on kysymys? Kun on puhe rikollisuudesta, niin eiköhän sopisi hallitusherrain komiteaa asettamatta kysyä esim. yliopiston rikosoikeuden professorin mielipidettä? Tai ehkäpä jokainen, joka sattuu ministeriksi nousemaan, ymmärtääkin näitä asioita paremmin.

Asia on joka tapauksessa liian läpikuultavanselvä: se tähtää isänmaallisen kansanliikkeen lakkauttamiseen. Mutta me sanomme jo etukäteen: laatikaa vaan puserolaki, katsotaan sitten!

Muuten: hallituksen, joka on **puserokauhun** vallassa, olisi jo parasta ajatella **siviilitöitä.**

Isänmaallista kansanliikettä ei lakkauteta puserolain perusteella eduskuntatietäkään. **Voidaan** kyllä lakkauttaa, mutta se ei silti **lakkaa.** Päinvastoin: **silloin se vasta alkaa!**

Saksan

KOMMUNISTIT YRITTÄVÄT YHÄ VASTARINTAA.

Berlini 2. 4. STT. Lauantaina löydettiin uusia kommunistien asevarastoja. Berlin—Sederbergissä etsittäessä tavattiin useista asunnoista kiellettyä kirjallisuutta, kivääreiä, revolvereja, pistooleja y.m. aseita. Hampurissa tehtiin lauantaina Bismarkin muistomerkkiä vastaan attentaatti. Muistomerkin viereen oli asetettu 2 pommia, jotka jo oli sytytetty ennenkuin ne saatiin vaarattomiksi.

Berlini 2. 4. STT. Sen johdosta, että ammattiliittojen boikottauskomitean julistuksiin on liitetty väkivaltaisuuksiin kehoittavia lappusia, on hyökkäysosastojen johto lähettänyt kaikille Berliinin ja Brandenburgin hyökkäysjoukoille kehoituksen poistaa ne ja pidättää syylliset. Hyökkäysosastot on asetettu liikekannalle syyllisten selvillesaamiseksi.

— **Lapuan käräjillä** lauantaina oli esillä m.m. Välimäen ampumisjuttu. Syyllinen Salo oli tuotu oikeuteen. Juttu lykättiin vielä seuraaviin välikäräjiin.

Miten Lapuan liike oikein alkoi

Pieni muistelma punapaitain riisumisesta Lapualla

YLIKONST. MATTI NIKULA KERTOO

Kommunismivastainen "sanoista tekoihin"-toiminta alkoi varsinaisesti punapaitain repimisellä Lapualla joulukuussa 1929. Kun tästä, tulevassa historiassa sinänsä tärkeästä tapahtumasta, ei tähän mennessä ole missään ollut seikkaperäistä kuvausta, käännyimme tiedustelulla siitä ylikonstaapeli Matti Nikulan puoleen, jonka kuulimme olleen sen yhtenä järjestäjänä.

— Asiastahan olisi paljonkin kertomista, mutta koetan rajoittua pääasiallisimpaan. Niihin aikoihin oli Lapualla kovin vähän poliisivoimaa, oikeastaan ei nimism. Y. Nikulan lisäksi ollut kirkolla muita kuin vanhempi konstaapeli Jaakko Ojanen ja allekirjoittanut, ylikonstaapelina, joka silloin joutui paljon hoitamaan koko järjestyksenvalvonnan johtoa. Työväentalolla oli kommunisteilla usein räikeitä pirskeitä. Punapaidat esiintyivät tavattoman röyhkeinä ohjelmineen, ja se uhkasi pelottavasti kasvattaa huliganismia, jota silloin muuten pidettiin hyvässä kurissa. Ylemmiltä viranomaisilta tuli kiertokirjeitä, jotka kuitenkin tavallisesti loppuivat varoituksiin, että "aatteellisten" hommien tuli antaa mennä "rauhassa".

— Pari kolme viikkoa ennen riisumistapausta jo varoitimme asianomaisia, että ohjelmasävyn piti muuttua, muuten ryhdymme me viranomaiset toimenpiteisiin. Tällöin vieraili talolla pietarsaarelaisia punapaitoja. Miten röyhkeitä he olivat, osoittaa se, että he piirittivät talolla meidät ollessamme siellä järjestystä valvomassa ja esiintyivät hyvin uhkaavasti puhuen lahtareista y.m.s. Sanoin silloin heille, että älkää enää tulko tänne tai meidän on pakko riisua teiltä ryssän puna-"manttelit". Ojasen kanssa järjestin myös silloin pienen ryhmän "apupoliiseja" paikkakuntalaisista, kymmenkunta reilua nuorukaista, kaiken varalta.

— Pian varoituksestani huolimatta ilmestyikin pylväisiin ilmoituksia uusista kokoontumisista, n.s. haastejuhlista. Sitten tunnettuna lauantaina he tulivatkin. Konst. Ojanen oli tilaisuudessa erään nurmolaisen poliisin kanssa. Ollen silloin järjestyksestä vastuussa, annoin heille määräyksen ryhtyä kiinteästi asiaan kiinni, jos niin olisi tarvis. Niin kävikin pian ja meidän oli otettava yhteys perustamaamme ryhmään. Seuraus oli, että tilaisuus hajoitettiin. Paikkakunnan punikit lähtivät pois ja vieraat saivat luvan jäädä taloon yöksi ehdolla, ettei seuraavana päivänä talolla enään mitään järjestetä. Se luvattiinkin, ja puolestani lupasin talon toimihenkilöille, että välikohtaus näin sujuisi rauhallisesti, niinkuin sujuikin enemmittä häiriöittä.

— Sunnuntaina joudun pienelle virkamatkalle ja kun illalla palasin, kuulin, että lupausta ei oltukaan pidetty, vaan talossa oli taas jatkettu "haastejuhlia". Menin sinne ja havaitsin siellä jo olevan aika vahvasti epäjärjestystä, vaikka konst. Ojanen jo oli antanut varoituksensa. Ilmoitin järjestäjille, että lupaus oli rikottu, joten he itse saavat vastata seurauksista. Tällä välin kertyi talolle jo paljon paikkakunnan isänmaallista väkeä, joukossa m.m. Vihtori Kosola y.m. huomattuja miehiä. Punapaidat piirittivät minut. Nousin näyttämölle, virkapuvussa, ja julistin tilaisuuden hajoitetuksi järjestyshäiriöiden vuoksi. Se ei näyttänyt aluksi paljoa auttavan, joten minun täytyi julistaa asia ainakin kolme kertaa. Ilmoitin tällöin ottavani yhteyden paikallisen sk:n aluepäällikön kanssa. Vähitellen sitten punapaidat tottelivatkin määräystä, joskin vastenmielisesti ja alkoivat hajaantua. Siinä kuitenkin tuli, ymmärrettävistä syistä, mielet kun olivat perin kiihtyneitä paikkakuntalaisten taholla, sen verran yhteenottoja, että punapaidat "toverien" päältä alkoivat revetä — ja repesivätkin sikäli kuin niitä oli ja olipa paljonkin. Talo tyhjeni ja rappusilla ilmoitin väkijoukolle, että kaikkien on nyt rauhallisesti poistuttava ja ilman enempiä väkivaltaisuuksia. Samalla joku talon johtomies vielä puolestaan kehoitti joukkoja hajaantumaan, mainiten jotain, että "aseellisten miesten edessä meidän on väistyttävä" t.m.s. Sisällähän kyllä oli jotain erikoista pienempää käsikähmää sattunut, kuten ed. Tabelliin y.m.

Suomen Maatalouspankki

On tallettajille edullinen ja varma rahansijoituspaikka

ARVOISAT NAISET! kauniit ja kestävät **PERMANENTTIKIHARAT** saatte (Pariisin näyttelyssä palkitulla koneella) **75 MARKASTA alkaen.** **Kaasukoneella 50 markkaa.** — Monivuotinen ammattikokemus.
Kampaamo Aho-Mäki
Seinäjoki, Valtionkatu 15. Puhel. 249.

Lapuan Kirjapainoa

Tunnetusti ensiluokkainen työ
Kohtuushinnasto
Nopea palvelus

ei suinkaan ole myyty, kuten joku on luullut, vain osa vanhempaa materiaalia on oston kautta siirtynyt pois. Päinvastoin olemme lisänneet koneita ja henkilökuntaa, joten uudistetuin välinein tarjoamme graafillisia palveluksiamme maakunnan liikemiehille ja kaikille niitä tarvitseville.

Kunnioittaen
LAPUAN KIRJAPAINO.
Puh. 272.
Toivo Rantanen.

KUNNANTALON RAVINTOLA

Tarjoillaan kahvia ja virvokkeita sekä aamiainen klo 10—13 ja päivällinen klo 16—18.

Paavo Veikkolan Sekatavarakauppa

Lapua.

Myydään **ruutia, dynamiittia, ampuma-aseita** sekä **-tarpeita.**

Lapuan Konepaja

Lapua.

Halpa ja hyvä työ.

Suositellaan.

Valokuvaamo Pyhälahti

Lapua. Puh.

Suorittaa kaikkea alaan kuuluvaa, myöskin **AMATÖÖRITÖITÄ ja SUURENNKSIA.**

Työ huolellinen.

Amatööritarpeita myytävänä

Mustosen Parturiliike

Lapua, puh.

Suositellaan.

Siisti työ ja hyvä kohtelu.

LAPUA

Lapua on muun maailman tietoisuudessa nimi, jonka ympärille on kehiytynyt eräänlainen tavallisuudesta poikkeava maine. Toisten mielessä tämä sana herättää sykähdyttävän kansallisen taistelutunteen, toisille se on kuin punainen vaate härjälle.

Mutta mitä Lapua on sinänsä? Kun sen ympäriltä väistetään pois tuo poliittisen tuoksinan verho, paljastuu meille se merkillinen salaisuus, että Lapua on vain eräs eteläpohjalainen kunta. N.k. rintapitäjä, jonkalaisen nimityksen muutama muukin sen naapuripitäjä omaa. Lapua on vanha elinvoimaisen viljelyksen leimaama peltoaukeama, jonka halki, niinkuin pohjalaisten lakeuspitäjien yleensä, vierii verkkaisaan oma jokensa.

Etelä-Pohjanmaa on pienviljelysseutua, ja sitä on Lapuakin. Huomattavia yksityisiäkään rikkauksia eivät sen pellot ole kasvattajilleen voineet tarjota, mutta jonkinlainen keskivarakkuus on kuitenkin kuulunut sen muotokuvaan. Sen pienviljelijäväestö on näet ollut tarpeeksi "vanhoillista" säilyttääkseen aikojen vaihteluissa vielä isien perintönä saamaansa henkistä jäyhyyttä, yksivakaisuutta ja, tekisi mieli sanoa, oikealla tavalla varovaista suhtautumista ajan houkutuksiin. Se on ollut mahdollista vain syvälle pohjautuneen herännäisuskon nojalla, uskon, joka jo aikaisempina vuosisatoina on ylläpitänyt pohjalaisen kansan elinvoimaa ja sisukkuutta vainolaisten ja hallojen kourissa, ja joka aina on pudotuttanut omistajansa jaloilleen. Tästä varhaisvakavasta henkisestä lähteestä on epäilemättä peräisin koko se leima, joka on lyötynä n.k. körttikansaan näissä pohjalaispitäjissä, ja Lapualla se nimenomaan on saanut viime aikoinakin tulla esiin. Se leima on ulkonaisesti ehkä sellaista, ettei sitä muu Suomi aina hevin ole ymmärtänyt — eikä ole taaskaan ymmärtänyt kaikiten näinä viime vuosina, jolloin pohjalaisen, lapualaisen kansan omintakeinen suhde elämänilmiöihin on pantu koetukselle.

Edellämainitsemamme n.k. varovaisuus on ilmennyt ei ainoastaan taloudellisissa pyrinnöissä, vaan ehkäpä myöskin n.k. sivistyksellisissä. Emme tarkoita sitä, että Lapua suinkaan olisi jättäytynyt ajastaan jälkeen — onhan se luettava muitten eteläpohjalaisten rintapitäjäin joukkoon siinäkin suhteessa, mutta se ei tässäkään kulussa ole rientänyt pikajuna-askelin, ja siten se on myös säästynyt monelta maailman turhuudelta. Ja kuitenkin: kukapa voisi kieltää, kun katselee Lapuan esim. kunnallisia ja yhteistoiminnallisia aikaansaannoksia jo ulkoapäin, kukapa voisi kieltää, etteikö Lapua sittenkin täysin vastaisi niitä vaatimuksia, jotka nykyaikanakin on pitäjän asujamistolle kunta-merkityksessä asetettava. Lapua on kokonaisuus, omaa vakaata, ehkä hiljaista, mutta sitä varmempaa latuaan eteenpäinkulkeva, ja se tahtoo sellaisena säilyttää paikkansa edelleenkin. Tietysti sielläkin voi puhaltaa osa ajan moderneista tuulista ja tietysti sielläkin on saatu kokea yhtä ja toista nykyajan "hengen" tuomaa, mutta selkä on säilytetty suorana, ja säilytettäneen edelleenkin.

Olemme halunneet kosketella asioita kerran tältäkin näkökulmalta, sillä luulemme, että se on omiaan selvittämään meille paljon sitäkin, joka viime vuosina, yhteiskunnallisten myrskyjen päivinä, on kuljettanut Lapuan nimeä suuremman maailman tietoisuuteen. Niin, uskommepa, että näiden ajatusten pohjalla me jo hyvin ymmärrämmekin, miksi kansanliikkeen kohtalotuulet tulivat saaneeksi ulkonaisen lähtökohtansa juuri Lapualta, vakaiden körttikuntalaisten keskeltä. Kun kansanliikkeen historian alkuvaiheet kirkastavat juuri Lapuan nimen, on se vain luonnollinen seuraamus siitä, mitä ei käy kiertäminen. Terve, jämerä Lapua! Pidä lippu korkealla tukevissa lakeuden-kourissasi!

Lakaluoman Saha- ja Mylly Oy.

Uudet ensiluokkaiset JAUHATUSKONEET.

Työ mitä puhtainta.

Lakaluoman Osuusmeijeri

Valmistaa ensiluokkaista **MEIJERIVOITA.**

Tiistenjoen Osuusmeijeri

Tiistenjoki

Valmistaa ja myy jo kauvan erikoisesti

hyväksitunnettua MEIJERIVOITA

Karhun käpälästä

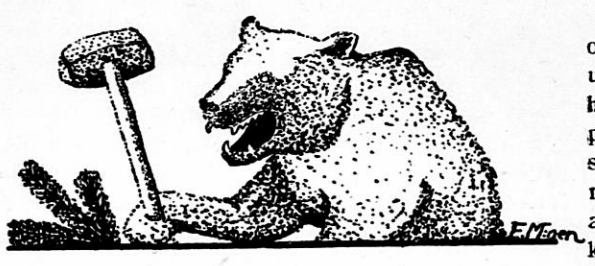

Kun meillä sattuu tässä olemaan käytettävissämme uusi, entistä ehompi karhunkuva, niin tuumasimme panna vaihteeksi eräänlaisen Lapuan-numeron — mehän olemme — kuten arvoisa sinimusta "kapinakansa" on havainnut — ruvenneet tekemään eri pitäjille vuorostaan rintamakunniaa sikäli mikäli on mukavia liikemiehiä löytynyt.

Näissä pitäjänumeroissamme me emme suinkaan seuraa vanhaa tapaa. Eihän mikään vanhoillisuus sovi suomalaisillekaan natseille. Emme me puutu sianjalostukseen emmekä ompeluseuratoimintaan. Me puhumme ainoastaan näistä ylivihatuista isänmaanasioista.

Mitä muuten tulee Lapuannumeroon, niin siinä meillä on hieman dylkki ja totinem baikk — kuten raumlainen sanoisi. Katsokaas, Lapua on niin syvältä märehditty asia, että oikein hirvittää takertua siihen. Jätämmekin sen takia Suurten Lapualaisten Elämäkerrat j.n.e. oikeitten historioitsijoitten varaan, varsinkin siksi, että meitä nuoroikeistolaisina haluttaa seurustella nuorempien johtomiesten parissa, kun nimenomaan on tiettyä, että Vihtorit y.m. Hitlerit tunnetaan tässä maassa jo vähän ennestäänkin. Ja tunnetaan ainakin, kun taas tulee tiukka paikka. Näissä pitäjänumeroissamme me yleensä heittäydymme niin nuorekkaiksi, että liikumme enimmäkseen uusimmassa historiassa, mitä sinimustien kansalaisten ikäkausilta pienempiin numeroihin tulee. Eikös se ole mukava keksintö sekin!

Lapua on vanha pitäjä. Jaa, anteeksi, että tuli sanotuksi noinkin vanha asia. Tarkoitamme, että se on nuori pitäjä, mitä tulee esim. kommunismin vastustamiseen. Eihän siitä vielä ole neljääkään vuotta, kun punapaidat siellä riisuttiin. Mutta voikos joku muu pitäjä kehua niinkään pitkällä iällä? Mitä?

Tunnettu Lapua ainakin on. Lapuan Seurahuone, Kunnantalo, Kosola, Vankihuone, Honkimäki y.m. ovat paikkoja, jotka tunnetaan miltei ympäri maailmaa. Ainakin Honkimäki, joka on Laillisuuden Esikartano. Sen liiterikin on historiallinen paikkakunta. Vähän kylmänlainen vaan.

Liike-elämä Lapualla on myöskin tunnettua. Esim. Säästöpankki, joka viime suvena etsi sopivaa salapoliisikirjailijaa sitä kauhuromantikkatapaustansa varten. Mitä muuten tulee liikkeisiin täällä, niin kehoitamme kansaa tietysti käyttämään niitä kauppoja, jotka ilmoittavat lehdessämme. Esim. Lapuan Osuuskauppaa ja kirkonkylän meijeriä emme suosittele. Ne tuntuvat olevan siksi vaaleanpunaisia, etteivät halua meitä tuntea. Emme siis mekään heitä eivätkä meidän hengenheimolaisemme. Ilmoitelkoot vaan tiitulaisissa aviiseissa.

Huomattavin Lapuan tehtaista on epäilemättä Kosolan Vikin suuri kanala. Vaikka Saksa onkin heittäytynyt meihin munasuhteissa poikkiteloin, kuuluu Hitler kuitenkin yksityispersoonallisesti tilaavan kananmunansa aina Kosolasta, Vikin kanat kun munivat niin kookkaita munia, että ne hyvin sopivat diktaattorille.

Lapuan maanviljelys on jo ammoisista ajoista ollut tunnettua. Myöskin pirttiviljelys kukoistaa normaalisti, joten punapaitojen sopii pitää varansa tulevia ristiretkiä suunnitellessaan.

Sivistyselämä Lapualla on korkealla. Kesäisin järjestetään seuratalon kentällä jättiläismäisiä laillisuuskokouksia, joissa kunniavieraana esiintyy poliisikomennuskunta Helsingistä. Ja kun oikein juhlallista tulee, niin kauhavalaisen kaartisoittokunnan lisäksi käytetään juhlanumeroina myöskin kukkopillejä, joilla vihelletään, niin että aliinalaisetkin innostuvat nousemaan penkille sooloa esittämään.

Valtiomiestaito Lapualla on kovassa kurssissa. Se on suorastaan jaloa. Siinä ei suinkaan raaputella, pieni paukuttelu metsän reunassa riittää kohottamaan juhlatunnelmaa fascistisenmustassa yössä.

Hygieeninen piirre Lapualla on epäilemättä myös noususuunnassa. N.k. "Filppulan kaupunginosa" on siitä esimerkkinä korttijärjestelmöity. Ja että juomavesi on kaiken epäilyn ulkopuolella, siitä pitää hyvää huolta vuolaasti virtaava Lapuanjoki, jonka rantatöyräitten perkaamishankkeet ovat 35,5 vuotena antaneet sikäläisille vaasalaisten lehtien kirjeenvaihtajille puuttumattoman senttimetrimaksun.

Oikeastaan tässä oli tarkoituksena pitää oikea kunnollinen esitelmä, mutta jäi vähän kesken tilanahtauden takia. Jatkakaamme toisella kertaa. Ehkä tämäkin riittää jonkinlaiseksi silmänräpäyskuvaksi tästä Euroopan nykyisin tunnetuimmasta tasavallasta, joka pian aikoo kuuleman mukaan eroittautua itsenäiseksi keisarikunnaksi. Tämä jalo pyrkimys ei kyllä toteudu, ennenkuin Tiidun Köpi pääsee valtiomiesuralle. Ikävä kyllä Jalo herra vielä tämän kerran syrjäytti hänet ehdokaslistoilta, mutta toivossa on hyvä elää. Älä hermostu, Köpi. Kun vielä muutamissa juhlissa pistät plokkiisi viheltäjien nimiä, niin ehkäpä siitä valtiomiesura aukeaa, ensin Buickiin, sitten eduskuntaan ja sitten vaikkapa Suomen Pankkiin. Ilman sekakuorojakin.

Viheliäisimmällä kuuliaisuudentunteenosotuksella teidän rakas

Karhunpenikka.

Sananen lotta-työstä Lapualla

Lapuan naisten yhteiskunnallinen toiminta on aina ollut vilkasta. Niin nytkin. Se on etsinyt itselleen ilmaisuja ja toiminta-aloja erilaisten naisyhtymien puitteissa. Niinpä toimii nykyäänkin paikkakunnalla: Naisyhdistys, Maamiesseuran naisosasto, useat Lähetysompeluseurat sekä Lotta-Svärd paikallisosasto. Viimeksimainittu järjestö on jäsenmäärältään suurilukuisin ja toimii erittäin vilkkaasti. Kirkonkylässä toimivan paikallisosaston ja 5:n kyläosaston yhteenlaskettu jäsenmäärä lähentelee 400. Toimessa olevien lottain ikäasteikko on sangen laaja: 70-vuotisista kunnia-arvoisista rouvista aina koulutyttöihin saakka. Kirkonkylän lotat kokoontuvat joka toinen perjantai rippikoulutalolle pitämään kokousta, hoitamaan juoksevat asiansa ja ompelemaan milloin myyjäisiä, milloin arpajaisia varten. Muonituslotat saavat useimmin olla tulessa. Monia satoja suojeluskuntalaisia he syöttävät vuoden mittaan usein vielä keräten ilmaiset ruokavarat aterioita varten. Lääkintäjaoston viimeisimpänä tärkeänä tehtävänä on ollut hankkia ja ommella oma, varsin huomattava osuutensa Etelä-Pohjanmaan piirin kenttäsairaalaa varten. Vaatetusjaoston lotat pitävät huolta siitä, että joka vuosi kokoontuu tarpeellinen määrä myytäviä käsitöitä. Sillä rahaa tarvitaan lakkaamatta. Ansiomahdollisuudet eivät saa loppua eivätkä rahasuonet tyrehtyä. Mitenkä lotat muuten voisivat lupauksensa mukaan avustaa suojeluskuntalaisia ja vielä pitää pystyssä oman toimintansakin moninaisia työmuotoja, invaliidiavustusta y.m. Keräyslotat hoitavat vuoden mittaan tapahtuvan keruu-, myynti- ja kansliatoiminnan, toimivatpa he viime vuonna oman onnistuneen kevätjulkaisunkin.

— Lapuan lotilla on pääasiana työ isänmaan hyväksi, huvitteluihin he eivät uhraa paljoakaan ajastaan. Menestykseen, jos tarvitaan, oman rakkaan maakamaran puolesta. Tervehdys Lapuan aseveljille!

Lapuan rintamamiehet

Suomen vapaussota sai, kuten tunnettua, Lapualta huomattavan suuren miesjoukon, joka urhoollisesti taisteli lujissa otteluissa varsinkin Vilppulan rintamalla. Muistetaanhan hyvin vielä kuuluisa Länkipohjan päivä, jossa lapualaisten "lumiaurat" Laurilat kaatuivat. Äskettäin, tämän taistelun 15-vuotispäivänä, viettivätkin Lapuan rintamamiehet arvokkaan muistojuhlan sen johdosta.

Rintamamiestoiminta Lapualla on ollut henkiinherätettynä jo useita vuosia. Yhdistykseen kuuluu runsaasti jäseniä, vaikka läheskään kaikki pitäjän rintamamiehet eivät ole vielä liittyneet yhdistykseen. Yhdistyksen toiminnasta on mainittava, ettei se ainakaan viime aikoina ole suinkaan ollut ainoastaan paperilla. Useita yleisiäkin juhlatilaisuuksia on järjestetty ja sisäistä kanssakäymistä sitä enemmän. Vuosi sitten tekivät jäsenet yhteisen virkistävän matkan VRL:n vuosikokoukseen Tampereelle ja nyt taas eilisiin Tampereen valloituksen muistojuhliin osallistui joukko Lapuan rintamamiehiä verestääkseen muistoja entisiltä kunniakkailta taistelupaikoilta.

Erikoisen merkittävä on yhdistyksen aloite n.k. rintamamiesalbumin aikaansaamiseksi. Kaikista lapualaisista vapaussotureista on jo koottu valokuvat ja osittain muistiinpanojakin, ja nämä yhdessä tulevat muodostamaan historiallisesti arvokkaan kokoomateoksen, joka tullaan vastaisuudessa säilyttämään museossa. Se on hanke, joka sietäisi yleistyä maamme kaikissa rintamamiesyhdistyksissä.

Lapuan rintamamiesten ydinjoukko on myöskin ollut kansanliikkeen mukana alusta alkaen sekä aktiivisissa otteissa että kannattavina voimina. Ja mikäpä onkaan sen luonnollisempaa, sillä rintamamiehethän juuri, jos ketkään, käsittävät, että kansanliike on se järjestömuoto, joka nykyisin jatkaa sitä taistelua, joka silloisilla valkoisilla rintamilla aloitettiin itsenäisyyttä luotaessa. Tässä taistelussa tahtovat rintamamiehet olla omana aseveljellisenä iskujoukkona, joka on valmis niinkuin ennenkin käymään tu-

Maanviljelijä Jussi Muilu.

Maanviljelijä Jalo Alajoki.

KANSANLIIKE LAPUALLA

Onko se samanlaista kuin muualla vai eikō ole?

Se selviää tästä "yhteishaastattelusta"

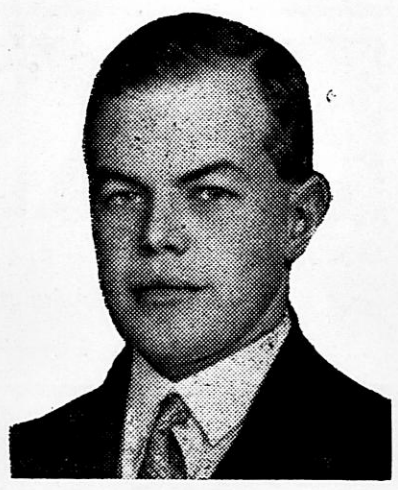

Agronomi Jalmari Hasselblatt.

Prokuristi Yrjö Lehtinen.

Ylläolevaan kysymykseen, joka kai monesta tuntuu ihmeelliseltä, vastausta etsittäessä on palautettava mieleen vuodet 1929 ja 1930. Nämä vuodethan tuovat muistoomme ennenkaikkea Lapuan nimen, t.s.: kansannousun alkuajoilla voidaan itse liikkeestä vielä puhua ainoastaan Lapualla. Punapaitain repimistä seuranneet mielenkiintoiset kevätkuukaudet 1931 havahduttivat kyllä koko valkoisen kansan kaikkialla, mutta kaikkien katseet olivat juuri Lapuaan suunnattuina: mitä sieltä kuuluu? Sinne kerääntyttiin maan eri osista pohtimaan "tilannetta" ja sieltä kajahtelivat päätökset, jotka vapisuttivat vallassaollutta näivetysparlamentarismia. Ja kun jotain erikoista aluksi sattui, oli sen lähtökohta Lapualla. Siellä päätettiin voimatekoja, kuten Vaasan punalehden "kirjapainovierailu". Siellä lausuttiin ajatus talonpoikaismarssista, sieltä kysyivät mielialaneuvoja monet auktoriteettiakin omaavat kansalaiset. Se oli heränneen uusaktivistisen liikkeen keskusetappi. Sinne ensin passitettiin rötköt ja pekkalat, siellä kulkivat poliisimiehet ja nuuskijat. Mitä tapahtuu Lapualla? Mitä tekee Lapua? Nämä olivat kysymyksiä, jotka jokainen niiltä päiviltä muistaa.

Kun katsomme asiaa tässä valossa, huomaamme myös, että kansanliikkeen Lapualla on täytynyt olla omaa erikoista luokkaansa. Tarvittiin rohkeita, pelkäämättömiä miehiä, nopeita päätöstentekoon ja tyyniä vastaamaan seurauksista. Asema synnytti kuin itsestään siellä eräänlaisen kantajoukon, joka ei suinkaan ollut erikoisemmin "järjestäytynyt" — paikkakunnallisilla neuvonpidoillakaan ei ollut varsinaista kokousleimaa. Mutta oikeat miehet tiedettiin ja tunnettiin, ja kun kapula kiersi, oli joukko aina tarvittaessa koolla ja — toiminnassa. Etappien hoito järjestyi ihan kuin itsestään, melkein huomaamatta olivat pystyssä "kansliat", joissa puhelinpäivystäjät yötä päivää vastailivat maan eri puolilta tulleisiin tiedusteluihin ja joissa majaapitäneet miehet saivat väliin antautua jopa ulkolaisten reportterien haastateltaviksi. Siinähän tosiaan rivimiehiltäkin kysyttiin harkintakykyä ja vastuullisuutta.

Tästä kaiktsta huomaamme, että on oikeastaan hieman kankeata mennä puhumaan esim. L. L:n Lapuan osaston toiminnasta. Sellainenkin myöhemmin oli, mutta jälleen enimmäkseen paperilla, sillä sen johtokuntana tavallaan tuli toimineeksi hyvinkin moni riuska ja päättäväinen paikkakuntalainen, tarvista kun näet oli monenlaista. On huomattava nim., että esim. niiden suurten maatakäsittävien kokousten, "Lapuan parlamenttien", järjestäminen majoituksineen, muonituksineen y.m. kysyi työtä, ja on kysynyt tietysti yhä meidän päiviimme saakka. Kun ajat välillä poliittisesti näyttivät hiljenevän, ei "osasto" erikoisemmin kokoontunut, mutta heti, kun jotain oli ilmassa ja etappiyhteyksiä tarvittiin, astuivat miehet remmiin kuin yhteisestä sopimuksesta.

Kuten tunnettua, on Kosolan talo näinä vuosina ollut se keskushermosto, josta tai paremminkin johon langat ovat säteilleet, sillä sauraukselle, että keväällä 1932 viranomaiset tulivat ja veivät sieltä erinäistä tavaraa, liikkeen arkistoa, jopa kirjoituskoneitakin, "varmempaan talteen". Kesä 1932 oli Lapualla tavallaan hiljainen, sillä itse isäntähän istui Turussa "asevelvollisuuttaan" jatkamassa, ja silloin lankesi kansalaisten päälle painostus. Loppukesällä kuitenkin, kuten tapauksista tunnetaan, sattui itse Lapuallakin ja sen lähemmässä ympäristössä yhtä ja toista, joka vaati liikehtimistä ja hereilläoloa. Ja sittemmin, syksystä alkaen uuden "aikakauden" tultua, on taas menty omaa latua. Varsinainen käytännöllinen liikkeen järjestelytyö on siirtynyt välittömästi Lapualta pois, mutta ei pidä luulla, etteikö Lapua edelleenkin olisi säilyttänyt asemaansa eräänlaisena keskuspaikkana. Se on vieläkin vanhan maineensa nojalla se "henkinen keskus", jonne katseet kääntyvät — ja tapahtuuhan siellä vielä nytkin silloin tällöin suuriakin näköaloja koskevaa neuvonpitoa. Sitäpaitsi: Lapuan parlamentti on vieläkin kokoontunut, isänmaallinen kansanliike on jo järjestänyt ensimäiset kurssitkin j.n.e. Se on kaikki keskittynyt Lapualle, ja yhdessä ja toisessa seikassa on paikkakunnan uhrautuvien, jos kohta ei aina kovin monilukuistenkaan, kansalaisten apua täytynyt käyttää.

Kun muistelee viimekuluneita historiallisia vuosia eritoten Lapuan paikkakunnalliselta kannalta, tekisi mieli luetella koko joukko nimiä, sekä vanhempia että nuorempia, jotka huomattavasti ovat ottaneet osaa näiden aikojen kansanliiketyöhön monin eri tavoin. Mutta se luettelointi ei ole näin hetkessä suoritettu ja jääköönkin tulevaisuuden asiaksi. Tulkoon kuitenkin tässä yhteydessä esiinvedetyksi joku profiili nuoremmasta lapualaispolvesta niiden viiden valokuvan perusteella, jotka olemme tähän numeroomme saaneet käytettäväksi — kaikki paikkakunnalla tunnettuja nuoraktivistien johtajia.

Ja yhteenvetona ylläolevasta vastaus otsikon kysymykseen: kansanliike Lapualla ei niinkään ole ollut varsinaista "paikkakunnallista osastotoimintaa", vaan sitä enemmän työtä, jota on tehty itse koko kansanliikkeelle kulloinkin ratkaisevina hetkinä kulmakiviä pystytettäessä.

Lapualaisnaamoja

Seitstmäs sarja.
Esittää: T. Takakoipi.

JALMARI HASSELBLATT, Lapua.

Naapuri on arvoltaan agronoomi, jonka velvollisuuksiin kuulunee siis pitää Suomen pellot kasvukunnossa ja lampaat villassa. Omiin villoihinsa ei ole ehtinyt käyttää edes sulfodoria, puhumattakaan tuomaskuonasta, koska päälaki rupeaa näyttämään oireellisen kaljuuden merkkejä. Vai olisiko sen saanut aikaan palkanalennuksen aiheuttama synkkä suru? 'Hasselin" ulkonaelävä intohimo on elättää kaameaa otusta, jota jotkut ovat erehtyneet luulemaan koiraksi. Se on kuitenkin itse Manalan virran lautturi Kaaron, joka pitäisi viedä Rajajoella omaan tehtäväänsä, uittamaan halullisia hulluja Tuonelan puolelle. Hän Hasseli nim.: on suoranainen esimiehemme, ja siksi onkin niin sanomattoman ihanaa puhua näin selän takana hänestä pahaa. Jatkamme siis: Hän on yksi niitä "lapualaisroistoja", joka on parhaansa mukaan koettanut "kapinoida". Onpa hän ollut laillisuuskokouksessakin ja luultavasti esiintyi siellä 167 eri hahmossa "laillisena", koska siellä oli niitä aina kolmesta — viiteentoistatuhanteen. Häntä tullaan vielä varmasti syyttämään myös siitä, että on antanut Valleniukselle kahvia ja ties mitä, ja auttanut turkkeja hänen rouvansa päälle. Emme halua olla efialtes, mutta ilman ilmiannon tarkoitusta ilmiannamme, että hän kantaa salaa rinnassaan hyvin suuren Suomen kuvaa, muistelee Työn Ääni-vainaata, ei halua levätä laakereillaan, vaan uneksii palkankoroituksen ohella hyvin kamalia asioita. Asia lienee siis selvä: tukka pois (jaa, se onkin jo) ja mies linnaan. "Äl' irti päästä pirua".

ALEKSANTERI TOINEN, Lapua

o.s. Koro, joka, jos olisi ollut Baabelin nimismiehenä, olisi järjestänyt onnellisesti kieltensekoituksen. Omaa poliisimiehelle tarpeellisen poissaolemisen taidon, vaikka olisikin paikalla. Alkemisti, joka lepyttää laillisuuden lohikäärmeet ja saa heidät luulemaan, että näin juuri hekin tahtoivat. Diplomaatti, joka puhuu vain sentähden etteivät toiset tietäisi, mitä hän ajattelee. Herrasmies, lapuanmies, rintamamies ja leskimies. Valloittanut Lapuan ja Lapua valloittanut hänet. Riittänee. Mies tunnetaan: käy kilvin kirkkain taisteloon! Ja kun ottaa lomaa ja lepää, lepää hän aina onnistuneesti. Lapua ja velvollisuus. Sinimusta ja sinivalkoinen.

JUHO LEHTO, Lapua

Tanakkatekoinen körttiläinen, joka yrittää rikkoa voimassaolematonta maailmanennätystä telefooninsoitossa. Luulisi periaatteettomaksi, kun on niin jakautuvainen: reportteri, maanviljelijä, tilaushankkija, henkiherra ja ties mitä. Supii kiltaan sujuva kaskunkertoja, pajatsoilija, jolla ei koskaan ole kiirettä, mutta aina silti kerkiää. Aina korvat pitkällä, sellisestä työstään ja paikkakuntalaisten monin tavoin osoittamasta kannatuksesta he saavat etupäässä kiittää tarmokasta ja taitavaa puheenjohtajaansa, kaikessa isänmaallisessa työssä ansioitunutta maisteri Hilja Riipistä.

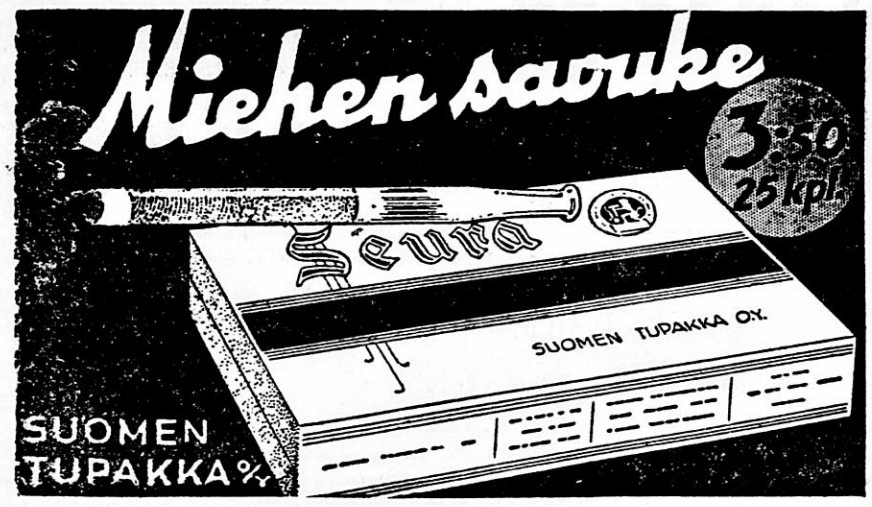

Jokaisen luettava kirja

Kustantaja on viime viikkoina mainostanut lehdissä reht. K. A. Wegeliuksen suurteosta Routaa ja rautaa, joka nyt vihdoinkin kokonaisuudessaan on valmis. Mikäli tiedämme, onkin teoksen vasta ilmestynyt viimeinen osa saanut tavallista laajemman menekin kaikkialla, mutta eritoten Pohjanmaalla se on lähtenyt kulkemaan kirjakaupoista koteihin. Ei mikään olekaan luonnollisempaa, sillä kirjan tämä osa on mitä ajankohtaisin. Meillä on siinä harvinainen tilaisuus tutustua itsenäisyystaistelumme suureen lukuun jääkäreistä, heidän värvääjistään ja muista aktivisteista — lukuun, joka, tällaisen teoksen muodostaen, olisi jo ehkä jäänyt kirjoittamatta, ellei reht. Wegelius, joka aikaisemmissa kirjoissaan jo oli ottanut asian elämäntehtäväkseen, olisi uhrannut sille uupumatonta tutkijaintoaan ja luontaista kertojavaistoaan. Kirjan monista avuista tekisi mieli mainita kaksi: se ei ole liian "tieteellinen", tilastoistaan huolimatta, mutta ei myöskään liian tarinallinen. Se on asiallinen, mutta samalla mukaansatempaavievä kuin jännittävä romaani, joka lämmittää sitä enemmän, että se asettaa oikeaan valoonsa tapahtumia ja henkilöitä, jotka suurin piirtein katsoen ovat meidän tietoisuudessamme väikkyneet muistoina ja tietokuvina, mutta joiden pariin lähempää pääsyä olemme varmastii tsekukin kaivanneet.

Kansanliikkeen kannalta teosta on mitä suurimmalla ilolla tervehdittävä, koska nuo tapahtumat ja henkilöt ovat juuri meille läheisentuttuja ja omia ja panevat väkisinkin mieleemme vertauskohtia myös kansanliikkeen päiviltä — ovathan tapahtumaäärivirat monissa suhteissa samanlaisia ja henkilötkin useissa tapauksissa samoja johtomiehiä, nousseita kansan seasta. Tämän teoksen perusteella me pääsemme yhä paremmin vakuutukseen, miten juuri kansanliike todella on vapaustaistelun suoranaista jatkoa, samoilta pohjilta lähtenyttä ja samoihin päämääriin pyrkivää. Ainakin jokaisen kansanliikkeen jäsenen velvollisuutena on lukea tämä teos ja toivottavasti myös hankkia se kirjastonsa ylpeyksien joukkoon osoittamaan nousevalle nuorisolle, kuinka silloin maata palveltiin. Etappityö jatkuu, ja siinä meillä on sytyttävä esimerkki.

V. V. V.

HONKIMÄEN PÄIVKÄSKY

Tunnettujen reseptien mukaan tuleville sukupolville velvoittavaksi esimerkiksi hyväsydämisesti riimittänyt **Helapää.**

Pankaa, pojat, höyhentäen!
Luokaa rautarintamaa,
Pohjanmaalta möyhentäen
pikikovaa pintamaa.

Katso: jälleen punaveljet
Lapualta häädettiin,
oven päälle uudet teljet,
uudet säännöt säädettiin.

Jo on piru, ettei pysy
aisoissansa Lapua,
ettei muitten mieltä kysy
eikä muitten apua.

Kosolalle majanmuutto
suotta suotiin pannasta.
Kohta meill' on sukupuutto
marxilaisten mannasta.

Kohta meidät häätää hätä,
luu vain paistaa sopasta.
Kunniamme läpimätä
löytyy romukopasta.

Jo on joukko vaikeroiva
päästettävä rististä,
rakettava avu, hoiva
kommu—nihilististä.

Tehdään jälleen Honkimäella
pieni paukkuvarkaus,
sitten voimalla ja väellä
hurja päällekarkaus.

Kokoon joukot! Kuntoon pistin,
vastaan muilukaartia,
eestä veljen, kommunistin,
oikein aika faartia.

Johtajamme olkoon Kustaa!
Hurratkaamme Tiitua.
Sen on sisusvärkki mustaa,
ulkopinta liitua.

Santarmit ja kyökkipiiat
mukaan suureen asiaan!
Pannaan linnaan voimat liiat
niinkuin sillit rasiaan!

Vaasassa

viime viikolla tapahtuneeseen Mäkelä—Vuorikosken kaupan ryöväykseen syylliseksi epäiltynä pidätettiin eilen Vaasassa eräs mies, mutta hän kieltää jyrkästi syyllisyytensä. Häntä vastaan on olemassa kuitenkin vahvoja indisioita. Kuten muistetaan, vietiin liikkeestä 50 brovninkia. Nyt on ilmaantunut, että myöskin kassa on ryöstetty, mutta käsitti se vain muutaman satasen rahaa.

Kanervo & Kosola
Lapua, puh.
Makkaratehdas ja Ruokatavarakauppa

Vaatturi Herman Aho
Lapua, puh.
Kaikkea vaatturialaan kuuluvia töitä otan tehdäkseni omista sekä teettäjäin tarpeista.
Huom.! Ensiluokkainen työ.

J. LEPISTÖ Henkilöautoa
Lapua. Puhelin 230
saatavana pitemmille sekä lyhemmille matkoille

Lapuan Kumikorjaamo Oy.
Lapua, puh.
TÄYDELLINEN KUMIKORJAAMO JA VULKANISEERAAMO.
Myytävänä autonosia. Firestone-renkaita.

LANKILANKOSKEN HUOPATEHDAS LAPUA
Villa-, lumppu-, matto- ja ryijy-
LANKOJA
sekä ryijyn välikudetta valmistaa
Lankilankosken Huopatehdas
Lapua.

— **Kiinni saatiin eilen** Kymissä maalisk. 21 p:nä uhkarohkeasti Helsingin vankilasta karanneet kuritushuonevangit Vepsäläinen ja Aleksandroff. Kiinniotto tapahtui sattumalta erään autopidätyksen yhteydessä ja johti se molemminpuoliseen laukaustenvaihtoon, joka kesti useita tunteja. Kun miehet saatiin käsiin, oli Vepäsäläinen laukaustenvaihdossa jo ammuttu kuoliaaksi ja Aleksandroff oli vaarallisesti haavoittuneena.

KAUAS ON TULTU

Vasemmistosolutus Evijärven Nuoriso-seurassa

Merkillinen juhla vietettiin Evijärvellä toissa sunnuntaina. Kuten muistetaan, pyysivät isänmaalliset-nimeä käyttävät paikkakuntalaiset joku aika sitten nuorisoseuran taloa vuokralle saadakseen pitää juhlan vapaussodan 15-vuotismuistoksi, mutta pyyntö evättiin. Nuorisoseura päätti sittemmin kuitenkin itse tällaisen juhlan järjestää, ja siitä nyt on kysymys.

Isänmaallista kansaa oli tullutkin runsaasti toivossa, että tilaisuudesta muodostuisi vakava, kohottava juhlahetki. Mutta siinä saatiin kokea pettymys, ainakin kahteen puhujaan nähden. Toinen heistä, tunnettu sosialisti Emil Jokela käytti puheessaan m.m. seuraavanlaista sanontatapaa: "Meidän kansanvaltamme horjuu. Onko laillista raastaa perustuslakivaliokunnasta kansan valitsemia edustajia ja kuljettaa heitä uhmaten? Meillä on tehty sellaista myyräntyötä, jota isänmaan nimessä ei voi sietää, mutta sen tekijät ovat pitäneet verhonaan isänmaan nimeä. Isänmaa ei saa tulla niin jokapäiväiseksi, että sitä, kuten viime aikoina on tehty, esitetään kieroillen ja vääristellen". J.n.e. tähän suuntaan. Toinen puhuja, pienviljelijäpuoluelainen Aleksi Kultalahti polemisoi samaan tapaan "laillisuusrintamalaisesti". Hänenkään puheensa ei nimeksikään kuvastanut juhlan tarkoitettua henkeä, vapaussotamuistoa, vaan huokui siitä kokonaan vasemmiston ihailu. Ja kaiken päälle pistettiin vielä tanssiksi.

Näin kerrotaan meille Evijärveltä. Mekin olemme väliin olleet siinä uskossa, että nuorisoseuratyö ei kaikesta huolimatta sentään ole mitään vasemmistopoliittista hommaa. Mutta taitaa täytyä muuttaa käsitystä. Eihän oikein muuten jaksa käsittää, että nuorisoseuran vapaussotajuhlaksi mainittuun tilaisuuteen tuodaan puhujaksi marxilainen toimihenkilö ja toinen, joka kuuluu puolueeseen, minkä äänenkannattaja vuosi sitten Tampereella vietettyjä rintamamiesjuhlia ja kenr. Mannerheimin vastaanottamaa paraatia nimitti pelleilyksi y.m.s. — Kauaspa tosiaan on tultu siitä nuorisoseurahengestä, joka oli yleinen ennen vapaussotaa.

— **Partiolaisen jäsenkirja,** Hesparton neuvoston toimittama, on uusittu 10. painoksena, hinta sid. 1:50; kustantajana on Karisto Oy.

KALEVASSA klo 6,15—8,15. Arvokas elokuva ensiluokkaisine näyttelijöineen. Suoraan Capitol-teatterista Helsingistä.

Isänsä poika

VAATTURI Iisakki Walli
Lapua. Puhelin
VALMISTAA PUVUT ja PALTTOOT HALVIMMALLA
Vanhat käännetään ja korjaukset tehdään huolellisesti ja halvalla.

PIIRRETTYJÄ JA ALOITETTUJA
Käsitöitä ja Käsityötarpeita
sekä malleja saatavana. —
Huom.! Varasto nähtävänä **Valokuvaaja Pyhälahdella**
RAUHA PYHÄLAHTI ja HELLIN LAMMINHEIMO

Huonekalutehdas Liljamo
Lapua, puh. 212.
On edullisin **huonekalujen ostopaikka**
Laitetaan myös piirustusten mukaan **konttorikalustoja.**

Hellanmaan suurin sekatavarakauppa
Viljaa, siemen- ja rehutavaraa välittää
Hellanmaan Osuuskauppa
Lapua.

Heikkilän Matkustajakoti
Lapua, puh.
Siistejä ajanmukaisia huoneita.
Tarjoillaan aamiaisia, päivällisiä, kahvia, virvokkeita.

Kivitalon Ruokala
Lapua.
Hyvää ja halpaa annosruokaa, kahvia sekä virvoitusjuomia.

Leipomo- ja Kahvilaliikettä
Suositellaan.
Armas Karvala,
Lapua, Haapakoski.

TOIVO PELTOLAN
Sekatavarakauppa
Lapua, Haapakoski.
Suositellaan.

Liikkeeni leipomotuotteita
saadaan Topparin, Lakaluoman, Ämmälän ja Paavolan osuuskauppojen myymälöistä.
NIILO MAKKONEN.
Tiistenjoki.

Esa Hyypän
LEIPÄKAUPASSA ja Saarenkylän KIOSKISSA Lapualla
myydään Lapuan tunnetuimpien leipomoitten leipää y.m.

Martikaisen Ravintola
Lapua.
Aterioikaa viihtyisässä ravintolassamme.
Aamiaisia ja päivällisiä. Tunnetusti hyvää kahvia y.m. virvokkeita.

Maria Kotalan KAHVILA
Lapua.
Suosittelee tunnetusti hyvää **kahvia.** Myöskin kaikkia virvokkeita saatavana.

Mustalaiseks olen syntynyt...

Niinhän se alkaa eräs vanha, tunteellinen laulu.

Se johtui mieleemme lukiessamme niitä juhlallisia vastauksia, joita eräät maalaisliiton pomosniekat viime viikolla antoivat liiton lehdistölle kiertokyselyyn, jossa m.m. oli ensimäisenä kohtana kysymys: "Miksi olen maalaisliittolainen?"

Kaikkein reippaimmin näyttää vastanneen tunnettu diplomaatti Uuno Hannula. Hän näet vastaa olevansa maalaisliittolainen siksi, että "olen syntynyt ja kasvanut maalaisliittolaiseksi". Tässä on pojat, uusi hieno keksintö: maalaisliittolaiseksi voidaan siis syntyä. Ihan kuin esim. mustalaiseksi. Ja se syntymä pitää kutinsa se.

Näissä juhlallisissa kysymyksissä kysytään m.m., mikä on vahvin puoli maalaisliiton politiikassa. Kuuluisa ystävämme Josua Ruotsala vastaa siihen nasevasti: "Vahvin puoli maalaisliiton politiikassa on asiallisuus". No, lupansa vastata kullakin. Onhan esim. raaputuskin asiallisuutta, ja monet muut 'i'lmiöt", paimenkirjeet, asialliset patruunat j.n.e.

Entä sitten se heikoin kohta? Siihen on Josua vastannut: "Heikoin kohta, varsinkin viime aikojen politiikassamme on käsittääkseni ollut se kaikki anteeksiantava sovinnollisuus ja myötämielisyys" j.n.e. — tarkoittaa muka suhdetta tänne Lapualle päin. Juu, eipä Josua liikoja sovintoja harrastelekaan. Se kuuluu asiallisuuteen.

Tällaisia ne ovat nykyisen keskustalaisuuden aapisen sivut. Ilmankos Jyväskylän liittolaislehti kirjoittaakin viikko sitten, että "Suomen keskustalla on puhtaat kirjat kommunismin vastustamisessa, puhtaammat kuin oikeistollamme". Juujuu. Kyllähän mekin uskomme, että ne ovat puhtaat. Ne ovat niin puhtaat, että niissä ei näy kirjaintakaan kommunismin — vastustamiseksi. Siis kemiallisesti puhtaat.

Ja näin puhtain kirjoin sitä onkin perin asiallista käydä vaalikamppaukseenkin. Ehkäpä ainakin kommunistit suovat liitolle anteeksiantavan sovinnollisuutensa siinä ommassa. Onnittelemme etukäteen!

Hukka perii...

Eilen oli Seinäjoella maalaisliiton kokous. Eräs henkilö, joka sattumalta oli joutunut talolle, kuuli käytävään jonkun sanan puhujan esitelmästä, m.m. kohdan, jossa sanottiin: "Jos Lapuanliike nousee, niin hukka perii maan". Lisäksi oli siellä tehty jyrkkä ponsi lehtien alkoholimainosilmoitusten johdosta. Eikö siis muistettu lainkaan maalaisliiton pää-äänenkannattajan tunnettua keljuilua mainittujen mainosten saamiseksi vetoamalla nimenomaan, että se on (silloisen) hallituksen äänenkannattaja. Ja kyllähän se on raha niistä ilmoituksista kelvannut kaikillekin liiton lehdille, kuten alkoholiliikkeen päävirat puolueen silmäntekeville "raittiusmiehille".

— **Ahomäen kampaamoa** Seinäjoella suositellaan yleisölle. Permanenttikone on Pariisin näyttelyssä palkittu. Lisäksi on ajanmukainen kaasukone, joka kestoittaa kiharat halvempaan taksaan.

Rukoushuone

PALOI EILEN TERVAJOELLA.

Eilen klo 13,30 syttyi Tervajoella tuleen Ev. luth. yhdistyksen omistama rukoushuonetalo, jossa iltapäivällä piti olla hengellinen tilaisuus. Tätä varten taloa oli lämmitetty ja tuli nähtävästi oli saanut lähdön kamiinasta. Sammutusväkeä riensi paikalle, m.m. Vedenojan tehtailta ruiskuineen, mutta ehti talo palaa poroksi piankin, vain irtaimisto saatiin pelastetuksi. Palanut rakennus oli isohko, rakennettu jo toistakymmentä vuotta sitten ja oli se myöskin vakuutettu. — Mainittu hengellinen juhla pidettiin palon takia nuorisoseura Toukolassa.

Hengenvaarallinen puukotus

tapahtui lauantai-illalla myöhään Lapualla. Asemalla olivat autonkulj. Sulo Toivo ja työm. Ilmari Prepula riitaantuneet taloll. pojan Ossi Kankaan kanssa ja asettuneet myöhemmin tienristille häntä odottamaan. Siinä riitaa jatkettiin, jolloin Kangas iski molempia puukolla selkään pari syvää haavaa, joista kummallekin ulottui haava keuhkoihin. Puukotetut toimitettiin kunnansairaalaan, ja on heidän tilansa vakava. Kangas pidätettiin ja on hän eilen toimitetussa alustavassa kuulustelussa kertonut lyöneensä itsepuolustuksessa, koska miehet oli hyökänneet hänen päälleen.

Lapuan vanhin sk:lainen

maanviljelijä Matti Yli-Kojola täyttää huomenna tiistaina 80 vuotta. Sattuipa täyttämään sopivaan aikaan, näin Lapuan numeron tullessa. Yli-Kojola, joka asuu Haapakoskella, on iästään huolimatta vieläkin osallistunut suojeluskunnan toimintaan katselmuksissa, paraateissa y.m. helpommissa tehtävissä. Mutta että hän on ansioitunut ja sk.-työssä harmaantunut, sitä todistaa se, että hän on saanut sk.-ansiomitalin. Mainittakoon, että kun Lapuan valtaus tapahtui, osoitti Yli-Kojola, silloin jo vanha mies, esimerkillistä miehuutta. Hän painui erääseen ryssien majoittamaan taloon ja huusi ryssille: Vai täällä te vain laiskoina makailette — ja tempasi eräältä kiväärin, jolla varustettuna sitten lähti johtajana erään ryhmän eteen. Tästä reippaasta teosta hän saikin mainitun kiväärin itselleen sk:lta, ja harvoillapa lienee hallussaan niinkään muistorikasta kättäpitempää omintakeisesti hallussaan. Kunniaa sellaisille oikeille lapualaisille sotavanhuksille!

*

Sk.-ikämiesharjoitus oli Lapuan Tiistenjoella muutama päivä sitten. Miehiä oli mukana kolmattakymmentä, Iso-Peuralaiset y.m. vanhat hakamiehet. Innostus oli kova ja tempussa tahti. Muuten ne olivat Lapualla ensimäiset. Oikeata meininkiä.

I 1 L. RAVINTOLA KESKUS
Seinäjoki, Valtionk. 15
Puhelin 301
Täydelliset amiskeittiöoikeudet.
ATERIOIKAA viihtyisässä ravintolassamme.
Aamiainen 10—13. Päivällinen 16—19.
Kuukausiruokailijoille alennusliput edullisia.
Annoksia kaiken päivää.
Tunnetusti hyvää kahvia y.m. virvokkeita. Funkkiskabinetti kokous- y.m. tilaisuuksiin tilauksesta.
Ulkotilaukset toim. huolella ja nopeaan.

Itsenäisyys
on se päämäärä, minkä Suomi saavutti 15 vuotta sitten. Yksilö ei koskaan saavuta itsenäisyyttä, ellei hän ole ymmärtänyt tehdä itseänsä riippumattomaksi kohtalon odottamattomista iskuista. Vain henkivakuutuksen avulla voitte saada täyden taloudellisen itsenäisyyden!
Vakuuttakaa meillä!
Henkivakuutuksen ottajillemme tarj. tilaisuus säästää vak. maksut huomaamattaan automaattisten **SÄÄSTÖKELLOJEN** välityksellä.
HENKIVAKUUTUS O.Y. VERDANDI.
Perust. 1905. Pääkontt. Turussa.
Asioimisto **Vaasassa,** Hovioikeudenp. 20, puh. 1666.
Seinäjoella, Koulukatu 3, puh. 206.

B. KETURI Kultasepänliike
Seinäjoella
on edullisin **kihlain, palkintojen** y.m. ostopaikka.
HUOM.! Hyvä varasto saapunut kauniita pöytäkelloja.

Lapualaiset huom.! käykää KOTI-RUOKALASSA
Seinäjoki, Kauppakatu 11.
Hyvä tarjoilu. **Maukkaat ruuat**

Mäntsälän jutun käsittely

Korkeimman oikeuden päätös annettaneen kesäkuun puolivälissä.

Mäntsälän juttu on, kuten tunnettua, parhaillaan korkeimman oikeuden käsiteltävänä. Kun jutun asiakirjat ovat tavattoman laajat, vievät valmistelutyöt korkeimmassa oikeudessa pitkän ajan. Juttu saadaan esittelykuntoon luultavasti toukokuun alkuun mennessä. Asian esittely ja asiakirjojen kiertäminen eri oikeusneuvoksilla sekä muut toimenpiteet vievät aikaa niin paljon, että päätös jutussa voidaan julkaista vasta kesäkuussa, luultavasti sen puolivälissä tai ainakin ennen juhannusta.

KANSANLIIKE ...

Jatkuu ensi sivulta.

tä ei vielä tehty lopullisia päätöksiä, mutta keskustelun tuloksena näytti olevan, että IKL:n Keski-Pohjanmaan piiri, joka suurimmalta osalta kuuluu Vaasan l. pohjoiseen vaalipiiriin, tulee meremään vaaleihin omine listoineen liittoutumatta minkään puolueen kanssa.

JUHLIA KESKI-POHJANMAALLA.

Eilen klo 13 alkoi Kokkolassa Vartiolinnassa IKL:n juhla, johon kelirikosta huolimatta maaseutulaisiakin oli runsaasti tullut, yht. n. 400 henkeä. Mieskuorolaulun jälkeen piti maanv. Vihtori Kosola lennokkaan puheen marxilaisen ja isänmaallisen maailmankatsomuksen erosta ja leht. Reino Ala-Kulju juhlapuheessaan selvitteli viimeaikojen yhteiskuntakehitystä sekä meillä että muissa maissa, meillä nimenomaan IKL:n näkökulmasta. Molemmat puheet saivat osakseen vilkkaan suosion. Lopuksi laulettiin Maamme.

Kälviällä oli eilisiltana samanlainen juhla seurojentalolla, joka oli koristeltu sinimustin värein ja Lapuan-vaakunoin. Väkeä oli sielläkin runsaasti. Puhujina olivat edelliset, lisäksi tervehdyspuheen pitäjänä past. Kujanpää. Muuna ohjelmana oli kuorolaulua, rva Sipilän yksinlaulu ja rva Hyypän lausuntanumero. Tilaisuus loppui Maamme-lauluun.

Kansanliike näkyy kulkevan voimallista tietä tässäkin maakunnassa.

LAIHIALLA

oli eilen isänmaallisen kansanliikkeen perustava kokous. Myöhäisen ajan takia emme saaneet sen sisällöstä kuitenkaan lähempää tietoa. Illalla oli myöskin juhlailtama, jossa oli runsaasti yleisöä. Tilaisuudessa oli valikoitu ohjelma. Puheita päivän suurista kysymyksistä pitivät maanv. Matti Malkamäki Ylistarosta, johtaja Arvo Sihto Ilmajoelta, opettaja Arvo Kataja ja maanv. A. Kangasmaa. Lisäksi lausuivat opett. V. Hemminki ja tait. J. Salo. Lopuksi laulettiin Maamme.

Ähtärissä oli eilen myöskin onnistunut IKL:n juhlatilaisuus.

Paikkaa haluaa
Maamiesk. ja kansankorkeak. käynyt, hyvät tod. ja suos. omaava raitis, isänmaallinen **NUORI MIES** haluaa maatilalle työnjohtaj. tai työmieheksi, mieluumm. Pohjanm. tai Etelä-Pohjanm. Tarv. voi sijoittaa pienen pääoman. Arv. vastauk. palkkatarj. y.m. pyyd. lähett. viikon ajalla Jokioisten p. t. nim. **"Toimeensa kykenevä".**

Maalausliikkeitä.
MAALAUSLIIKE S. V. SUOMINEN,
Seinäjoki, Kalevank. 5, p. 327.
Suorittaa kaikkia maalaustöitä ammattitaidolla. Pyytäkää kustannusarvioita.

Vaatturiliike T. Laajanen
Seinäjoki. Puhel. 208.
Arki-, juhla- ja sotilaspukuja.

Hotelli National
Turku, Rauhank. 8, lähellä asemaa.
I lk. hotelli ja ravintola.
Huoneita 1 h. 15:—30:— ja kahden h. 40:—50:—, lisävuode 10 mk. vuorok.
Oma keskus, nimihuuto National.
Suositellaan!

LOIMAALLA:
Loimaan Seurahuone
Puhelin 60.
Ainoa I luok. hotelli ja ravintola paikkakunnalla.

HOTELLI SEURAHUONE
Ilsalmi. Omist. **Ida Bolander.** Puh. 346.
Aamiaista tarjoillaan kello 10—13
Päivällistä „ kello 16—18
Kahvia, teetä, virvokkeita sekä lämpimiä ja kylmiä voileipiä koko päivän.
Ajanmukaiset hinnat. Kohtelu hyvä.
Ravintola suljetaan klo 23,30.

LAKEUDEN SANA
on edullinen ilmoituslehti!

LAKEUDEN SANA

Päätoimittaja: **Vilho Viita.**

Lehti ilmestyy joka maanantaiaamu.

Toimitus jo konttori **Seinäjoella** Koulukadun 3:ssa Seinäjoen kirjapainon yläkerrassa, puh. 85. Avoinna arkipäivisin klo 10—16, sunnuntaisin klo 16—24.

Tilaushinnat:

Koko vuosi 30 mk., puoli vuosi 20 mk., neljännesvuosi 10 mk., kuukausi 4 mk.

Tilauksia vastaanottavat maan kaikki postikonttorit ja rautatiekirjakauppa Oy:n myymälät, asiamiehet sekä lehden konttori.

Ilmoitushinnat:

Tekstin jälkeen 1 mk., ennen tekstiä ja tekstissä 1:20 mk. palstamillimetriltä. — Jatkuvista ilmoituksista alennus.

Seinäjoki 1933. Seinäjoen kirjapaino.